

SYMULACYJNY MODEL GOSPODARKI POLSKI

Polska Akademia Nauk • Instytut Badań Systemowych

Seria: BADANIA SYSTEMOWE
tom 20

Redaktor naukowy:

Prof. dr hab. Jakub Gutenbaum

Warszawa 1998

**SYMULACYJNY MODEL
GOSPODARKI POLSKI**

Pod redakcją

Jakuba GUTENBAUMA

i Michała INKIELMANA

Publikację opiniował
Prof. dr hab. Jerzy Kisielnicki

Publikacja współfinansowana przez
KOMITET BADAŃ NAUKOWYCH w ramach projektu
badawczego Nr 1 H02B 023 09 nt. „Wyznaczania
efektywnych dróg rozwoju makroekonomicznego
Polski na podstawie modelu matematycznej symulacji
komputerowej”

Copyright © by Instytut Badań Systemowych PAN
Warszawa 1998

ISBN 83-85847-08-1
ISSN 0208-8029

2.5. Model sektora budżetowego

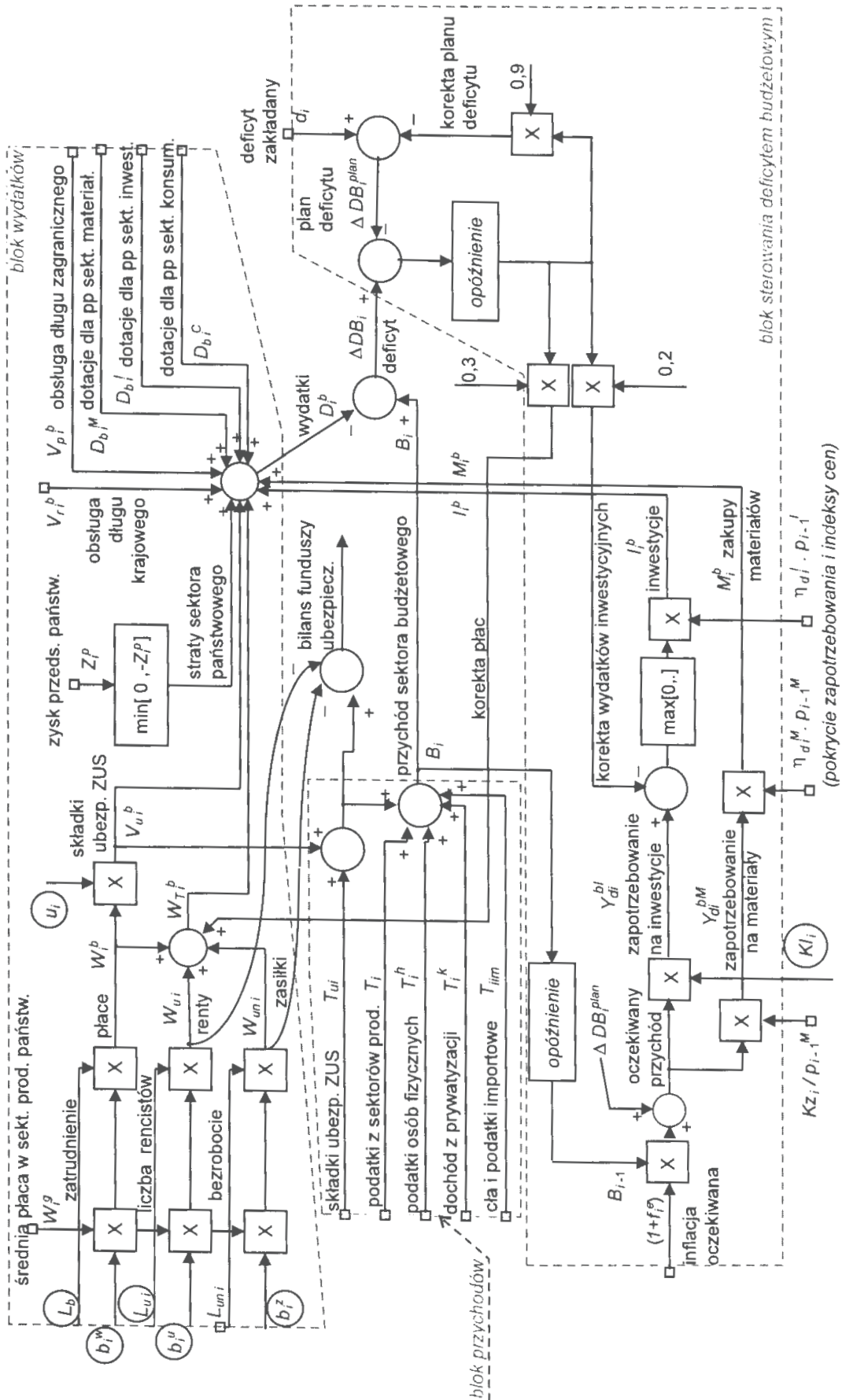
2.5.1. Procesy gospodarcze opisywane przez modelu.

Zadaniem tego modelu jest reprezentowanie redystrybucyjnych funkcji sektora budżetowego. W modelu zawarto bilanse finansowe dotyczące budżetu państwa i budżetów lokalnych. W sektorze budżetowym sumowane są wszystkie przychody z tytułu podatków (podatki od osób fizycznych, od przedsiębiorstw oraz opłaty importowe) i dochody z prywatyzacji. Po stronie wydatków uwzględniono koszty materiałów i inwestycji do obsługi sektora budżetowego, płace w sektorze budżetowym, renty i emerytury, zasiłki, obsługę długu zagranicznego oraz dotacje do przedsiębiorstw państwowych. W sektorze tym bilansowane są również przychody i wydatki z tytułu ubezpieczeń społecznych – saldo ubezpieczeń obciąża budżet państwa. W modelu sektora uwzględniono mechanizm umożliwiający redystrybucję zysków państwowych sektorów produkcyjnych – w przypadku, gdy suma tych zysków jest ujemna, stanowią one dodatkowy składnik wydatków sektora budżetowego. Wielkością zamykającą bilans sektora jest deficyt rozumiany jako całkowity deficyt wszystkich elementów sektora, a nie tylko budżetu państwa. Jest on z reguły większy niż deficyt budżetu uchwalany corocznie w ustawie budżetowej. W modelu przewidziano sterowanie wydatkami na materiały, inwestycje i płace tak, aby deficyt odpowiadał zaplanowanej wartości.

2.5.2. Opis struktury modelu i jego obliczeń.

Na schemacie (rys. 2.5) przedstawiono schemat modelu sektora budżetowego. Schemat ten zawiera dwa główne węzły: węzeł sumowania przychodów B_i i węzeł sumowania wydatków D_i^b . Większość składników tych sum pochodzi z rozwiązań innych podmodeli. Po stronie przychodów sumowane są obciążenia podatkowe sektorów produkcyjnych i sektora gospodarstw domowych, dochód z prywatyzacji oraz składki ZUS. Po stronie wydatków, z zewnątrz pochodzą obliczone wartości dotacji dla sektorów produkcyjnych, koszty obsługi zadłużenia krajowego i zagranicznego oraz koszt pokrycia strat części państwowych sektorów produkcyjnych. Płace oraz wydatki na renty, emerytury oraz zasiłki (dla bezrobotnych) są obliczane w sektorze budżetowym w oparciu o dane o liczbie emerytów (zmienna egzogeniczna) i bezrobociu (wielkość obliczana z rozwiązania bilansu zatrudnienia we wszystkich sektorach).

Istotną wielkością wejściową modelu sektora budżetowego jest założona wartość deficytu budżetowego. W rzeczywistości, w różny sposób sformułowane wskaźniki (deficyt/PKB, deficyt/przychód budżetu, itp.) służą jako ograniczenia, cele lub zmienne decyzyjne w polityce ekonomicznej państwa. W modelu przyjęto wskaźnik: deficyt/PKB jako zmienną decyzyjną (lub parametr scenariusza symulacji).

Rys. 2.5 Schemat obliczeniowy modelu sektora budżetowego

Dostrojenie w modelu wydatków na materiały M_i^b , płace W_i^b i inwestycje I_i^b tak, aby deficyt zrealizowany odpowiadał wartości założonej, odbywa się dwuetapowo: po pierwsze – wydatki te są planowane na podstawie planowanych przychodów budżetu (z uwzględnieniem przewidywanej inflacji; po drugie – wydatki inwestycyjne i płace są korygowane na podstawie realizacji planu deficytu budżetowego w poprzednich okresach. Wszystkie niezbędne do tego obliczenia są zawarte w bloku: „sterowanie deficytem budżetowym”. Ten sposób korekty deficytu umożliwił stosunkowo niewielkie odchylenie realizowanego deficytu od wartości założonej w każdym okresie, z dodatkową redukcją błędu dla wartości rocznych i średnich, bez potrzeby wewnętrznej pętli iteracyjnej – obliczona wartość deficytu budżetowego jest wykorzystywana dopiero w następnym kroku. Jest to istotne ze względu na to, że pełne zbilansowanie sektora budżetowego w danym kroku jest możliwe dopiero po obliczeniu wszystkich pozostałych podmodeli – znane muszą być współczynniki pokrycia popytu na materiały η_{di}^M i dobra inwestycyjne η_{di}^I oraz ewentualne straty państwowych sektorów produkcyjnych – Z_i^p . Warunkiem poprawnego działania bloku korekty deficytu jest odpowiedni dobór jego wewnętrznych parametrów. Ponadto, sztywne składniki wydatków budżetu powodują, że przy drastycznym spadku dochodu budżetu, plan wydatków może być nierealizowalny i sterowanie deficytem zawodzi. Oznacza to konieczność zmiany wartości zmiennych egzogenicznych modelu.

Konsumpcja zbiorowa, stanowiąca składnik PKB, została w modelu zdefiniowana jako wartość usług sektora publicznego, którą oszacowano zgodnie z procedurą przyjętą przez GUS na podstawie kosztów bieżących, a więc jako suma płac W_i^b wyrażonych w cenach stałych i materiałów M_i^b - również w cenach stałych:

$$Y_i^{Cb} = W_i^b/p_i + M_i^b/p_{i-1}^M.$$

Rozwiązanie dla sektora budżetowego w istotny sposób zależy od dużej liczby parametrów (zmienne 14 – 21 w tabelicy 2.3) oraz zmiennych egzogenicznych o charakterze decyzji makroekonomicznych (zmienne 23 – 40). Te ostatnie decydują bezpośrednio o warunkach funkcjonowania wszystkich podmodeli i stanowią główną grupę zmiennych dobieranych w scenariuszach decyzyjnych (obok zmiennych decyzyjnych sektora finansowo-bankowego takich jak kurs walutowy i stopa oprocentowania kredytów).

2.5.3. Lista parametrów, wielkości wejściowych i równań modelu

Pełny zestaw zmiennych i wzorów obliczeniowych modelu sektora budżetowego podano w tabelicy 2.3. Uzupełnieniem modelu jest równanie bilansowe zamieszczone na końcu tabeli, służące do sprawdzenia formalnej poprawności obliczeń. W prawidłowo zestawionych równaniach bilans ten jest tożsamościowo równy zeru.

Tablica 2.3 Budżet (arkusz: Budz)

Wiersz	Symbol	Opis zmiennej	Wartości	Jednostki	War. początkowy (grudzień 1993)
--------	--------	---------------	----------	-----------	---------------------------------

Parametry modelu:

--	--	--	--	--	--

Parametry scenariusza:

14	A_7	stosunek zatrudnienia w sferze budżetowej do ogólnego	$A_7 = 0,1992$	b. w.	0,199
15	b^u	stos. emerytury do płacy państwowej	$b^u = 0,5629$	b. w.	0,563
16	b^w	stosunek płacy budżetowej do płacy państwowej	$b^w = 0,9634$	b. w.	0,963
17	b^z	stosunek zasiłku do płacy państwowej	$b^z = 0,3$	b. w.	0,3
18	L_u	liczba rencistów i emerytów	$L_{uj} = 8,73$	mln	8,730
19	kz	udział zakupów rządowych w budżecie (materiały)	$kz_j = 0,250$	b. w.	0,250
20	ki	udział inwestycji w budżecie	$ki_j = 0,0299$	b. w.	0,030

21	L^b	liczba zatrudnionych w sektorze budżetowym	$L_j^b = 2,391$	mln osób	2,391
DECYZJE MAKRO					
23	A3	cła	$A3_j = 0,2055$	%/100	0,20559
24	A5	podatek importowy	$A5_j = 0,1$	%/100	0,1
25	A4	akcyza	$A4_j = 0,05$	%/100	0,05
26	t_s	stopa podatku VAT	$t_{s_i} = 0,1276$	%/100	0,1276
27	t_z	stopa podatku od zysku	$t_{z_i} = 0,2726$	%/100	0,27266
28	t^p	stopa podatku dochodowego produk. prywat.	$t_i^p = 0,01$	%/100	0,01
29	t^g	stopa podatku dochodowego produk. państw.	$t_i^g = 0,01$	%/100	0,01
30	t^h	stopa podatku dochodowego gosp. domowych	$t^h = 0,10643$	%/100	0,10643
31	u	stopa ubezpieczeniowa	$u_i = 0,29689$	%/100	0,29689

32	ΔK^C	tempo prywatyzacji kapitału w sekt. konsump.	$\Delta K_i^C = 0,015$		b. w.	0,015
33	ΔK^I	tempo prywatyzacji kapitału w sektorze inwest.	$\Delta K_i^I = 0,03$		b. w.	0,03
34	ΔK^M	tempo prywatyzacji kapitału w sekt. materiał.	$\Delta K_i^M = 0,01$		b. w.	0,01
35	T^*	dochód budżetu z prywatyzacji	$T_i^* = 0,48$		mld zł/okres	0,48
36	D_i^{bM}	dotacje budżetu do sektora prod. materiałów	$D_i^{bM} = 0,03$		mld zł/okres	0,03
37	D_i^{bI}	dotacje budżetu do sektora prod.dóbr inwestycyjnych	$D_i^{bI} = 0,03$		mld zł/okres	0,03
38	D_i^{bC}	dotacje budżetu do sektora prod.dóbr konsumpcyjnych	$D_i^{bC} = 0,03$		mld zł/okres	0,03
39	A^{IM}	udział kapitału niekredytowanego w inwest. sekt. materiał.	$A_i^{IM} = 0,3$		b. w.	0,3
40	A^{II}	udział kapitału niekredytowanego w inwest. sekt. inwest.	$A_i^{II} = 0,3$		b. w.	0,3

WEJŚCIA Z INNYCH PODSYSTEMÓW:

43	V_r^b	koszt obsługi zadłużenia	V_r^b (sektor bankowy)		mld zł/okres	V_{r0}^b
----	---------	--------------------------	--------------------------	--	--------------	------------

44	d	założony deficyt budżetowy	d_i (arkusz główny)	mld zł	d_0
45	V_f^b	obsługa zadłużenia zagranicznego	V_{fi}^b (sektor bankowy)	mld zł/okres	V_{f0}^b
46	T_u	składki ZUS z sektorów produkcyjnych	$T_{ui} = T_{ui}^C + T_{ui}^I + T_{ui}^M$ (sektory produkcyjne)	mld zł/okres	
47	L_{un}	bezrobocie	L_{uni} (arkusz główny)	mln osób	
48	T^{im}	wpływy z cła	$T_i^{im} = T_i^{imC} + T_i^{imI} + T_i^{imM}$ (sektory produkcyjne)		
49	T	łączne podatki i wpłaty do budżetu z sektorów prod.	$T_i = T_i^C + T_i^I + T_i^M$ (sektory produkcyjne)	mld zł/okres	
50	T^h	podatki dochodowe osób fizycznych (gosp. domowych)	T_i^h (sektor gospodarstw domowych)	mld zł/okres	
51	w^g	poziom płac państwowych	$w_i^g = w_i^{gC} + w_i^{gI} + w_i^{gM}$ (sektory produkcyjne państwowe)	zł/mies.	$= w_0^{gC} + w_0^{gI} + w_0^{gM}$
52	p	indeks cen krajowych dóbr konsumpcyjnych	p_i (arkusz główny)	grudzień 93 = 1	
53	f^e	inflacja oczekiwana dla dóbr konsumpcyjnych (prognoza)	f_i^e (arkusz główny)	b. w.	

54	Z^p	suma zysków przedś. państwowych przezn. na inwestycje	$Z_i^p = Z_i^{pC} + Z_i^{pl} + Z_i^{pM}$ (sektory produkcyjne)	$= Z_0^{pC} + Z_0^{pl} + Z_0^{pM}$
55	p^i	indeks cen dóbr inwestycyjnych	p_i^i (arkusz główny)	$p_0^i = 1$
56	p^M	indeks cen materiałów	p_i^M (arkusz główny)	$p_0^M = 1$
57	η_d^i	stopień pokrycia popytu na inwestycje krajowe	η_{di}^i (arkusz główny)	η_{d0}^i
58	η_d^M	stopień pokrycia popytu na materiały krajowe	η_{di}^M (arkusz główny)	η_{d0}^M

Zmienne stanu:

61		zadłużenie budż. w formie kredytu w BC	(liczone w podmodelu finansowym)	
62		zadłuż. budż. w formie kredytu w BK	- " -	
63		zadłużenie budżetu w sferze prod. i konsump.	- " -	
64	DB	zadłużenie budżetu	- " -	

Inne zmienne:

67	B^e	prognoza przychodu budżetu	$B_i^b = B_{i-1} \cdot (1 - f_i)$	mld zł/okres
68	ΔDB^{plan}	plan deficytu budżetowego	$\Delta DB_i^{plan} = d_i - (\Delta DB_{i-1} - \Delta DB_{i-1}^{plan}) \cdot 0,9$	mld zł/okres
				$\Delta DB_0^{plan} = d_{wp}$

69	w^b	średnia płaca budżetowa	$w_i^b = b_i^w \cdot w_i^g$		zł/os. miesiąc	$w_0^b = b_{wp}^w \cdot w_{wp}^g$
70	w^u	średnia renta i emerytura	$w_i^u = b_i^u \cdot w_i^g$		zł/os. miesiąc	
71	w^{un}	średni zasiłek bezrobotnego	$w_i^{un} = b_i^z \cdot w_i^g$		zł/os. miesiąc	
72	T_u^T	przychody ZUS	$T_{ui}^T = T_{ui} + V_{ui}^b$		mld zł/okres	
73	W_u	renty i emerytury	$W_{ui} = L_{ui} \cdot w_i^u \cdot 12 \cdot \Delta T \cdot 0,001$		mld zł/okres	
74	ΔU	dopłaty do ZUS	$\Delta U_i = W_{ui} - T_{ui}^T$		mld zł/okres	
75	W^b	płace sfery budżetowej	$W_i^b = L_{bi} \cdot w_i^b \cdot 12 \cdot \Delta T \cdot 0,001 + (\Delta DB_{i-1}^{plan} - \Delta DB_{i-1}) \cdot 0,3$		mld zł/okres	$W_i^b = L_{bi} \cdot w_i^b \cdot 12 \cdot \Delta T \cdot 0,001$
76	W_{un}	zasiłki bezrobotnych	$W_{un i} = L_{un i} \cdot w_i^{un} \cdot 12 \cdot \Delta T \cdot 0,001$		mld zł/okres	
77	W_T^b	łącznie wynagrodz. w sektorze budżetowym	$W_{Ti}^b = W_i^b + W_{ui} + W_{un i}$		mld zł/okres	
78	V_u^b	niepłacone wydatki budż. związane z zatrudn. (ZUS)	$V_{ui}^b = U_i \cdot W_i^b$		mld zł/okres	
79	Y_d^{pl}	popyt na krajowe inwestycje	$Y_{di}^{pl} = \max[0, ((B_i^b + \Delta DB_{i-1}^{plan}) \cdot K_i + (\Delta DB_{i-1}^{plan} - \Delta DB_{i-1}) \cdot 0,2 / p_{i-1}^I)]$		mld zł const	

80	I^b	inwestycje rządowe nieprodukcyjne	$I_i^b = Y_{di}^{bl} \cdot \eta_d^l \cdot p_{i-1}^l$	mld zł/okres	$Y_{di}^{bl} = B_i^b \cdot K I_i$
81	Y_d^{bM}	popyt na krajowe materiały	$Y_{di}^{bM} = ((B_i^b + \Delta DB_i^{plan}) \cdot K z_i + (\Delta DB_{i-1}^{plan} - \Delta DB_{i-1}^M) \cdot 0,3) / p_{i-1}^M$	mld zł const	
82	M^p	zakupy materiałów	$M_i^p = Y_{di}^{bM} \cdot \eta_d^M \cdot p_{i-1}^M$	mld zł/okres	$Y_{di}^{bM} = B_i^b \cdot K z_i$
83	Im^{pI}	import dóbr inwestycyjnych	$Im_i^{pI} = 0$	mld zł/okres	
84	Im^{pM}	import materiałów	$Im_i^{pM} = 0$	mld zł/okres	
85	DIm^p	wartość importu budżetu	$DIm_i^p = 0$	mld zł/okres	
86	D^p	wydatki budżetu	$D_i^p = I_i^b + W_{TI}^b + V_{ui}^b + V_{fi}^b + V_{fi}^b + M_i^p + D_i^{bM} + D_i^{bl} + D_i^{bC} - \min [0, Z_i^p]$	mld zł/okres	
87	B	przychód budżetu	$B_i = T_i + T_i^l + T_{ui} + T_i^r + T_i^m$	mld zł/okres	16,46
88	ΔDB	deficyt okresowy	$\Delta DB_i = B_i - D_i^p$	mld zł/okres	3,50
89	I^M	finansowanie z zysków przeds. państwowych inwestycji w sektorze materiałowym	$I_i^M = \max [0, Z_i^p \cdot A_i^M]$	mld zł/okres	$I_i^M = \max [0, Z_i^p \cdot A_i^M]$
90	I^l	finansowanie z zysków przeds. państwowych			$I_i^l = \max [0, Z_i^p \cdot$

91	I^{zC}	inwestycji w sektorze inwestycyjnym finansowanie z zysków przeds. państwowych inwestycji w sektorze konsumpcyjnym	$I_i^z = \max [0, Z_i^p \cdot A_i^I]$ $I_i^{zC} = \max [0, Z_i^p \cdot (1 - A_i^M - A_i^I)]$	mld zł/okres mld zł/okres
92	Y^{Cb}	konsumpcja zbiorowa w cenach stałych	$Y_i^{Cb} = W_i^b / p_i + M_i^p / p_{i-1}$	mld zł/okres
93	w_r^b	płaca realna w sferze budżetowej	$w_r^b = W_i^p \cdot 1000 / (p_i \cdot 12 \cdot \Delta T_i \cdot L_{bi})$	zł/os. mies.

Bilans sektora budżetowego:

$$\text{bilans} = B_i + \Delta DB_i - (W_i^b + W_{ui} + W_{un i} + V_{ui}^b + V_{un i}^b + V_{fi}^b + M_i^b + D_i^{bM} + D_i^{bl} + D_i^{bc} - \min [0, Z_i^p]) = 0$$

7. Bibliografia

- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1992, Basic Markets Equations for Inflation Modelling. Presented on *IFORS 2nd Spec. Conference on Transition to Advanced Market Economies*. June 22-25, 1992, Warsaw. Mat. konf.: Transition to Advanced Market Economies, Owsiański J., Stefański J., Straszak A. (eds.), Warszawa. pp. 223-232.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1994, Inflation Modelling at the Macro Level. *Macromodels'93*, Dec. 8-10, 1993, Łódź. W. Welfe, W. Zatoń, (eds.), Committee of Statistics and Econometrics Polish Academie of Sciences, MACROMODELS'93, Łódź.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1995, Modelling and Simulation of Macroeconomic Transition Process. In: *Proc. of the IMACS Symposium on Systems Analysis and Simulation, Berlin 26-30 June 1995*, Gordon and Breach Publishers, Berlin. pp. 827-832.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1995, Doradczy model symulacyjny do wspomagania decyzji makroekonomicznych. Referat na *Krajowej Konferencji nt.: Analiza decyzyjna, systemy eksperckie, zastosowania systemów komputerowych*, 25 - 27 maja 1994. W: R. Kulikowski, L. Bogdan, (red.), Wspomaganie decyzji. Systemy eksperckie. IBS PAN, Warszawa. ss. 57 -63.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1995, Tool for Simulation of Macroeconomic Transition Process. Referat wygłoszony na: *XII International Conference on System Science.*, Wrocław, 12-15 września 1995 r.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1995, Modelowanie i symulacja procesów transformacji gospodarczej. *Mat. XI Międzynarodowego Sympozjum Zastosowań Teorii Systemów, Zakopane'95*. AGH, Kraków 1995. *Elektrotechnika*, Kwartalnik Akademii Górniczo-Hutniczej , t. 14, zesz. 3, Kraków. ss. 157 - 166.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1995, Modelling of an Economy in Transition (some computer simulation results). *Proc. of XXII International*

- Conference MACROMODELS'95*, Warszawa, grudzień 1995. (eds.): W. Welfe, M. Majsterek, Łódź. pp. 29-43.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1997, Development trajectories of economy in transition. Materiały *Trzecich Warsztatów Naukowych PTSK: Symulacja w Badaniach i Rozwoju*, Wigry'96.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1997, Computer support of macroeconomic decisions. Proc. of *IMACS Symposium on Mathematical Modelling*, February 5-7, 1997, Technical University Vienna, Austria, (eds.): I. Troch, F. Breitenecker, AGRESIM Report No. 11.
- Babarowski J., Gutenbaum J., Inkielman M., 1997, Price mechanisms in the macroeconomic simulation model. Paper presented at the *INFORMS/IFORS/IFAC/IASSA Conf.: Transition to Advanced Market Institutions and Economies*, Warszawa, June, 18-21, 1997.
- Barczak A., Ciepielewska B., Jakubczyk T., Pawłowski Z., 1968, Model ekonometryczny gospodarki Polski Ludowej, PWE, Warszawa.
- Barteczko K., Bocian A., 1996, Makroekonomiczny model długookresowego rozwoju gospodarczego, w: *Budowa i implementacja modeli makroekonomicznych*, Instytut Rozwoju i Studiów Strategicznych, Warszawa.
- Biebler E., Fleissner P., Ludwig U., 1991, Uber den Niedergang zum Aufschwung ? Szenario Analysen: *Ostdeutschlands Ubergang zur Marktwirtschaft*, Wissenschaftszentrum Berlin fur Sozialforschung, P 91 303.
- Campisi D., Gastaldi M., La Bella A., 1993, Optimal Growth and Planning in a Multi-Regional Economy: A Computer Program and Application to the Italian Case, *Computational Economics*, vol. 6.
- Charemza W., Quandt R., 1982, Models and Estimation of Disequilibrium of Centrally Planned Economies, *Review of Economic Studies*, vol. 49.
- Cichoński K. I in., 1988, Zbiór procedur rozwiązywania sektorowego modelu gospodarki narodowej na IBM PC, w: *Komputerowe systemy i metody wspomagające podejmowanie decyzji*, IBS PAN, Warszawa.
- Czerwiński Z., 1972 (wyd. 3), *Matematyka na usługach ekonomii*, PWN, Warszawa.
- Czerwiński Z., Guzik B., 1980, *Prognozowanie ekonometryczne*, PWN, Warszawa.

- Czerwiński Z., Jurek W., Panek E. i in., 1986, Budowa systemu modeli dla wyznaczania ścieżek wzrostu gospodarki narodowej. Etap 1. Dynamiczny model przepływów rzeczowo-finansowych: Koncepcja teoretyczna i wstępne obliczenia, Program badawczy CBP 02.15/1.1.4, Poznań.
- Czerwiński Z., Gedymin W., Kiedrowski R., Panek E., 1996, Makroekonomiczny średnio-okresowy model gospodarki Polski KEMPO 94. Ogólna charakterystyka i równania modelu, w: *Budowa i implementacja modeli makroekonomicznych*, Instytut Rozwoju i Studiów Strategicznych, Warszawa.
- Gadomski J., Woroniecka I., 1996, Dynamic Model of the Polish Economy during the Transition Period, w: *Materiały konferencyjne konferencji MACROMODELS'96*, 4-6 grudnia, Łódź.
- Gajda J.B., 1993, Model ekonometryczny w optymalnym sterowaniu gospodarką, PWE, Warszawa.
- Gandolfo G., (1997), *Economic Dynamics*, Springer-Verlag, Berlin.
- Gehring G., Welfe W. (eds.), 1993, *Economies in Transition. A systems of Models and Forecasts for Germany and Poland*, Physica Verlag, Berlin.
- Gomułka S., 1993, Budget Deficit and Inflation in Transition Economies: The Case of Poland, referat wygłoszony na konferencji *International Workshop on Macroeconomic Stabilization of Economies in Transition*, 22-24 kwietnia, Praga.
- Gutenbaum J., 1992, *Modelowanie matematyczne systemów*. Wyd. 2, Omnitech Press, Warszawa.
- Gutenbaum J., Babarowski J., Inkielman M., 1994, *Modelowanie matematyczne procesu inflacji w warunkach restrukturyzacji gospodarki*. Raport z realizacji projektu badawczego KBN nr 1 1062 91 01. pod kier. J. Gutenbauma, IBS PAN, Warszawa.
- Gutenbaum J., 1996, *Methods for Optimal Control of Multistage Processes*. *Archives of Control Sciences*, No 3/4.
- Gutenbaum J., Inkielman M., 1997, *Badania optymalizacyjne symulacyjnych modeli makroekonomicznych*. Ref. wygłoszony na XII *Międzynarodowe Sympozium Zastosowania Teorii Systemów*, Zakopane'97. *Automatyka*, Półrocznik AGH, t.1, zesz. 1., Wydawnictwa AGH, Kraków. ss. 161-168.
- Hall R.E., Taylor J.B., 1997, *Makroekonomia - Teoria, funkcjonowanie i polityka*, PWN, Warszawa.

- Hall S.G., 1990, Modelling the Sterling Effective Exchange rate, Bank of England Technical Paper, N° 33.
- Inkielman M., 1995, Modelowanie i symulacja komputerowa procesów przejściowych w makroekonomii (na przykładzie Polski w latach 1990-1994). *Biuletyn IBS PAN.*, Nr 3, Warszawa. str. 5 - 22.
- Klein L.R., 1982, Wykłady z ekonometrii, PWE, Warszawa.
- Klein L.R.(ed.), 1991, Comparative Performance of US Econometric Models, Oxford University Press, Oxford.
- Kaliszewski I., 1987, A modified weighted Tchebycheff metric for multiple objective programming. *Computers and Operations Research*, vol.14, pp. 315-323.
- Kaliszewski I., 1994, Quantitative Pareto Analysis by Cone Separation Technique. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht.
- Kaliszewski I., (w druku), A theorem on nonconvex functions and its applications to vector optimization. *European Journal of Operations Research*.
- Langer H.G., Martiensen J., Quinke H. (eds.), 1984, Simulationsexperimente mit ökonomischen Makromodellen, Munchen-Wien.
- Lee K., 1997, Modelling Economic Growth in the UK: An Economic Case for Disaggregated Sectoral Analysis, *Econometric Modelling*, vol. 14, N° 3.
- Naylor T.H. (ed.), 1971, Computer Simulation Experiments with Models of Economic Systems, Wiley, New York.
- Narel S., Welfe A., 1990, Bazy danych modeli, *Finanse - Prace Instytutu Ekonometrii i Statystyki Uniw. Łódzkiego*, Nr 74.
- Parenti G. (ed.), 1974, Soluzione e impiego di modelli econometrici, Il Mulino, Bologna.
- Pawłowski Z., Wstęp do statystyki matematycznej, 1966 (wyd. 2), PWN, Warszawa.
- Sarrazin H.T., 1984, Simulationsexperimente mit dem Bonner Modell 11, 1984, w; Langer H.G., Martiensen H., Quinke H., (eds.), Simulationsexperimente mit ökonomischen Makromodellen, Munchen-Wien
- Schaffer M., 1993, Polish Economic Transformation: From Recession to Recovery and the Challenges Ahead, *Business Strategy Review*, vol.4, No 3.
- Tomaszewicz Ł., Lipiński C., Plich M., Balcerak A., Przybyliński M. 1996, Zintegrowany model analityczno-symulacyjny IMPEC-CUP, w: *Budowa i implementacja*

---

modeli makroekonomicznych, Instytut Rozwoju i Studiów Strategicznych, Warszawa.

- Wallis K.F., 1993, Comparing Macroeconometric Models: A Review Article, *Economica* 60.
- Wang B., Klein E., Rao U.L.G., 1995, Inflation and Stabilization in Argentine, *Economic Modelling*, vol. 12, N° 4.
- Welfe A., 1993, *Inflacja i rynek*, PWN, Warszawa.
- Welfe W., 1992, *Ekonometryczne modele gospodarki narodowej Polski*, PWE, Warszawa.
- Welfe W., Zatoń W. (eds.), 1993, Problems of Building and Estimation of Econometric Models, Proceed. of MACROMODELS 93, Łódź.
- Welfe W., Majsterek M. (eds.), 1995, Macromodels and Forecasts, Proceed. of MACROMODELS 95, Łódź.
- Welfe W., Welfe A., Florczak W., 1996, Makroekonomiczny minimodel gospodarki polskiej, w: *Budowa i implementacja modeli makroekonomicznych*, Instytut Rozwoju i Studiów Strategicznych, Warszawa.
- Welfe W., 1996, Średniookresowy ekonometryczny model gospodarki narodowej Polski w warunkach transformacji. Absolwent, Łódź.
- Welfe W., 1997, Topics of Modelling Economies of Transition, INFORMS/IFORS/IFAC/IASSA Conf. on *Transition to Advanced Market Institutions and Economies*, Warsaw, June 1997

